

FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . . . 6 korona
Félévre . . . . . 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Kun Bertalan ref. püspök.

Csöndes aranymenyegzőt készült ünnepelni május 20-án a miskolci református eklézsia szeretett főpásztorával Kun Bertalan püspökkel.

A nagytudományu ősz főpap azonban szerényen kitért az ünneplés elől, nem jelent meg az ünnepre készült egyházmegyei közgyűlésen, mely elhatározta, hogy a hatvan esztendő óta a hiveit lelki malasztal ellátó főpásztor iránt egy jubileumi ünnep rendezésével fogja leróni háliját. Ez az ünneplés nem az országos méltóságot viselő püspöknek, hanem a szerény lelkésznek fog szólni, aki iránt hiveinek nagybecsülése és ragaszkodása a múlt évek számával aránylagosan folyton-folyvást nőtt és bensőbbé lett.

Kun Bertalan, a magyar ref. egyházi társadalom ezen kiváló vezérférfia, most 83 éves, 60 éve működik a lelkészi pályán s ez időből 35 éve a tiszánineni ref. egyházkerület püspöki székében ül. A régi öreg reform. superintendensek példaképe, kit egyszerű modor és életmód jellemez, kinek koránál csak a munkássága nagyobb. Kun Bertalanra az ő tevékenysége

évről-évre új terheket ró, de munkássága azért sohasem retten meg a túlterheléstől.

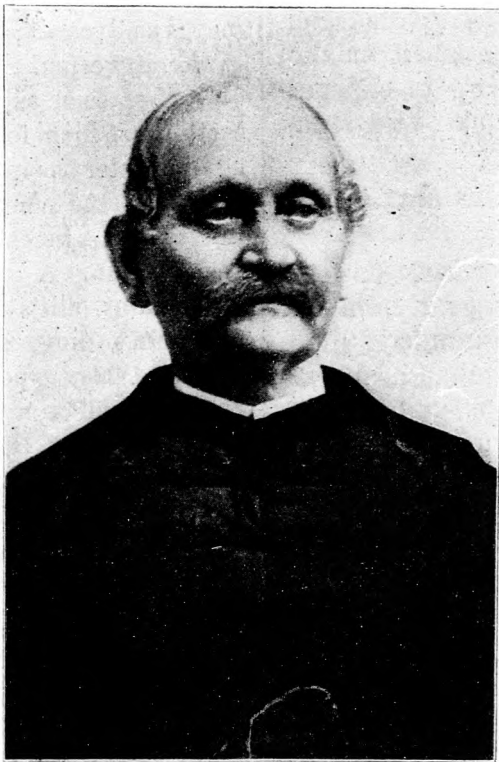
Püspöksége ügyei: az egész közigazgatás, a közgyűlési tanácskozások, a bírósági ülések, iskolalátogatások, közvizsgálatok vezetése, mind ő rá néznek.

Azonkívül a sok boldog-boldogtalan egymás kezébe adja a kilincset, — alamizna nélkül koldus, vagy gyámoltalan, segélyre szoruló nem lép vissza a püspök hajlékának küszöbéről.

Ha már most elgondoljuk, hogy az aggastyán főpásztor ezt a sok munkát, hatóságokkal és egyházmegyéje papságával szemben a hivatalos levelezéseit egymaga végzi, fogalmat alkothatunk magunknak az ő nagy tevékenységéről és munkabírásáról.

Kun Bertalanban az ő hiveinek serege nem a főpapot tiszteli, hanem a jó pásztort, Istennek hűséges szolgáját, ki több, mint fél-

száz esztendeje hirdeti a népnek az Isten igéjét s imádkozó szava termékeny talajra talál a hűvek szívében.

KUN BERTALAN ref. püspök.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrása

ajánlható

es. és kir. udvari szállító magkereskedése

Mauthner Ödön

Budapesten, VI. ker., Andrássy-ut 23. szám.

A magyar nóta.

Miután a delegációk befejezték tárgyalásait, Krieghammer báró közös hadügyminiszter a bucsuvacsoránál magyar nótát rendelt a cigánynak s a bus hallgatón annyira elandalgott, annyira elmerengett, hogy a marczona osztrák generálist majd hogy meg nem éljenezték a jelenvolt magyarok.

Hajh, hajh, szomorú a magyar nóta háromszáz esztendő óta. A hegedű hurja úgy reszket és sir, hogy bánatos szózatával az idegen szívet is megindítja s rokonérzésre hajlítja nemzetünk iránt. Lelke van a magyar nótának, mely a melódia zengésében száll a fülekbe s ez érzék útján a léleknek magasságába, a szívnek mélységébe merül. Idegen lélekbe és idegen szívbe is. A távol külföldön játszó cigánynak nagy hatása, zajos sikerei, kalandos diadalai: mindez csak a magyar nóta bűvös varázslata.

A Bach-korszakban végtelen sokat szenvedtünk az osztrák hivatalnokok nyomásától. De mint Jókai megírta, ha megszólalt valahol a magyar nóta, e köszívű emberek is ellágyultak s akárhányszor vele bánkódtak, vele sirtak a magyarral.

A magyar dalnak ez a hatása örökké maradandó.

Krieghammer bator tábornag és hadügyminiszter is kedvét lelta a magyar nótában. Szép is, kellemes is a delegáció munkája után, sok megszavazott millióval a tárczában a magyar nóta dallamos hangjai mellett elfelejteni bajt, bánatot, az adózók panaszát, népek válságát, sok veszedést, veszekedést, küzdést, az egész érdekelt világot s oly jól esik csak merengeni valami névtelen bun, mely a dalból szól gyönyörűen...

A jó magyarok kigyult szemmel és hálás szívvel fogadják a rokonszenvenek ez önkéntelen jelét. Oly régóta szomorú a nóta, hogy óhajtásaiban és igényeiben vajmi szerény lett a magyar. A hadügyminiszter a sok suhogó banknótáért, amit most is elvisz tőlünk, suttogó magyar nótával fizet s aki hallja s aki látja, tapsolni is kész neki.

Hajh, az a sok millió, az a nagy katonai teher! Meddig bírjuk a fényes parádét, nagy szegénységünk mellett? De Krieghammer tábornag ur, úgy látszik, jól ismeri a magyart, még pedig abból az időből, amikor jóval kisebb ranggal Debreczenben volt helyőrségen. Mondom: jól ismerhet bennünket, mert ime nyomban a delegáció költségmegszavazása után — sirva vigad velünk s a magyar ember annyira szereti a vele mulató vendéget, hogy elfelejti neki, mennyi pénzébe kerül ez a mulatság.

Csak azt volna jó tudni, hogy mi történt volna, ha mulatás közben eszébe jut a hadügyminiszternek az a szörnyőség, hogy a magyar fiuk jelen-t kiállanak az ellenőrző szemlén. A fő-fő generális alighanem földhöz vágta volna poharát elkeseredésében. Mert a közös uraknak csak a magyar nóta tetszik, a nyomtatott — sokszor, a játszott — néha. De a magyar szótól mindig egyformán idegenkednek.

Katonai politika.

A magyar delegáció az elmúlt héten folytatta ülését s befejezte a *hadügyi költségvetés* részletes tárgyalását. Érdekesen beszélt Horánszky Nándor, kimutatva, hogy az országok összes jövedelmeinek egy igen nagy részét fölemészti a folytonos fegyverkezés és a hadügyi intézmények fejlesztése.

* Azután a *megszállási* hitelről előterjesztett jelentést tárgyalták a delegátusok, s egyikük szóba hozta azt is, hogy a tengernyi pénzen és véráldozattal megszállott bosnyák talajban az ottani hatóságok megakadályozzák, hogy a magyar ipar és kereskedelem gyökeret verjen.

Erre és a sajtóban fölmerült vádakra is talpraesett beszédben felelt meg Kállay Béni közös pénzügyminiszter s iparkodott kellő értékükre leszállítani az ellene emelt vádakat; bebizonyította, hogy Boszniában a kereskedelem és ipar jó részben magyar kézben van. A bosnyák kölesön se olyan méreg drága, mint állítják, $4\frac{1}{2}\%$ csak és nem 6% . Arról nem tehet, hogy a bosnyák bélyegeken kétféjű sas van, mert hisz a postát Boszniában az osztrák posta kezeli. Végül kijelenti, hogy a magyar ipar és kereskedelem, ha Bosznia felé fordítaná a figyelmét, ott, ha nem is aranyat, de egészséges piacot találna, melyet előnnyel használhatna ki.

Ezután a tengerészeti költségvetést tárgyalták s ez alkalommal szó esett a magyar ipar támogatásáról is.

A magyar delegáció keddi ülésén felszólalt gróf Apponyi Albert is, aki meleg hangon szólt a hármasszövetség békepolitikájának sikereiről és a hágai béketanácskozmány munkájáról.

Az osztrák delegáció a külügyi vita befejeztével hozzá fogott a hadügyi költségvetés tárgyalásához.

A király látogatásai.

Ő Felsége kedden meglátogatta a földtani intézet új épületét és az egyetem ékes palotáját, melynek építését az idén fejezték be. Az új földtani épületet néhány nap előtt nyitották meg ünnepélyesen. Ő Felsége érdeklődve hallgatta a földtani intézet igazgatójának magyarázatát megtekintés közben. Igen tetszetek a magyarországi őskori állatok kővé vált maradványai. A márvány-gyűjteménynél is tovább időzött a király és távozásakor beírta nevét az intézet emlékkönyvébe.

Innen az egyetem új épületének megtekintésére indult, hol napok óta lázas sietséggel munkálkodtak azon, hogy a magas vendéghez méltón földszítsék az egyetem termeit és bejáratát. Az épület erkélyének két oldalán két egyetemi zászló lengett, míg az erkélyen élővirágokból volt fölírva:

Isten hozott!

A lépcsőház előcsarnoka pálmaerdőhöz hasonlított és középen díszes emelvényen állott Erzsébet királyné mellszobra. Az egyetemi kör küldöttjei a nagy díszteremben vártak ő Felségére, míg a lépcsőházban az ifjuság állott sorfalat. A fogadtatás után azt felelte a király, hogy igen szívesen jött az új egyetem megtekintésére. Az egyetem dékánjától kérdészködött az egyetem belviszonyai felől. Megdicsérte az épület alakját is. A díszteremben ő Felsége észrevette az egyetem női hallgatóit. Oda ment a női egyetemi hallgatókhoz és az egyik kisasszonytól megkérdezte:

— Ön bölcész vagy medikus?

A leányka bájos zavarral válaszolt és a király mosolygott reá. Távozásakor aranytollal írta be nevét az emlékkönyvbe és azt mondta Wlassics miniszternek:

— Nagyon köszönöm a kalauzolást. Amit látam, mindennel nagyon meg vagyok elégedve.

Városok gyűlése.

A városok kiküldöttjei május 28-án jöttek össze Győrben, hogy a városok ügyeit megvitassák. A városok e kongresszusának tanácskozásai méltán keltik fel érdeklődését a magyar társadalomnak, sőt magának a törvényhozásnak is; nagyon helyesen fejtette ki Győr szab. kir. város polgármestere, *Czehmeiszter Károly*, a gyűlést megnyitó beszédében, hogy a vidéki városok, melyekre a központ nem egyszer kiesínyléssel szokott tekinteni, az ország tárházai s ezeknek bajait, közigazgatási hiányait az egész ország megérzi s ez bénítólag hat az állami életre. A közigazgatásnak a lakossággal együtt kell éreznie és élnie.

A kongresszus a közigazgatás államosításának fontos kérdésén kívül igen sok a vidéki városok érdekeit érintő dolgokat tárgyalt. A tanácskozmány során kimondták, hogy sürgetni fogják a törvényhatósági városokról szóló külön törvény alkotását. Kivánják azt is, hogy a törvényhatósági városok hatósági szervezetei az állami szervezetbe beillesztessenek. Az önkormányzati jog, az állami fölügyelet szűkebb körre szorítása, a törvényhatósági városoknak az állami közigazgatás ellátásáért járó kárpótlás, városi és községi takarékpénztárak, tűzbiztosító szövetkezetek, a városok adóterhének helyes alapokon való kivetésének kérdései mind szóba kerültek a városok gyűlésén.

A Cserebogár Jóska gyilkosai.

Sötét árnyékot vet a mai társadalom rétegeire a pénzzomjúság betegsége, mely mint a legundokabb ragályos járvány pusztít az emberek között. Nap-napután fordulnak elő gyilkosságok, borzalmas emberölések, de amelyeket nem közönséges haramiák követnek el éhezés miatt, hanem a társadalom ismert alakjai — pénzvágtyból. Nemesak az éhség vezeti az embereket a bűntettek elkövetésére. Az újabb esetek arról tanuskodnak, hogy a pénzzomj teszi a legtöbbet gyilkossá.

A szatmári testvérgyilkosságról csak a múlt héten számoltunk be lapunk hasábjain, melyben a négylovas fogaton járó földbirtokos és huszárönkéntes meggyilkoltatta testvéröcsesét. A hirhedt párbajhős egy nyomorult gyilkossá fajult — a pénzzomj miatt és a törvény kötélhalált mért a fejére. A Cserebogár Jóska esete szintén megrendítő, melyet az egri törvényszék e hét elején kezdett tárgyalni.

Cserebogár Jóska, valódi nevén *Popes György*, itt a fővárosban árulgatta mandulás pogácsáit éjjelenként a vendéglőkben és kávéházakban. A félkezű ember elnevezte a mandulás süteményeket cserebogaraknak és innen kapta a Cserebogár Jóska nevet. A cserebogarak jól jövedelmeztek neki és összetakarított pénzeeskéjével, 5.000 forinttal, hazament szülőfalujába nyugalomba. Egy kis birtokot vett otthon Pásztón (Hevesmegye) és szép házban telepedett le.

Két év előtt eladta a házát *Kohlmann István* nevű kékfestő mesternek, de azért tovább is ott maradt s a lakásért Kohlmannak évi bért fizetett.

Kohlman tudta, hogy lakójának megtakarított pénze van, de arról sejtelve sem volt, hogy Popes összes vagyonát végrendeletileg a pásztói kórházra hagyta s ha erről tudomása van, talán még most is élne a szegény Cserebogár Jóska.

Mert Kohlman sötét tervet koholt, melybe bevatta leányát, a tizenhétéves esztendő Terézt s ennek vőlegényét, Gottlieb Lajos péksegédet s a három czinkos elhatározta, hogy Popest úgy elteszi láb alól, hogy nyoma sem maradjon.

Vérlázító módon bánták el azután áldozatukkal. Elkészítették a nagy ruhaáztató kádat, melybe egy mázsa meszet és félmázsa rézgálicot öntöttek. Kohlmannak 13 éves Ilona nevű leánya azután előhívta Popest s lelkendezve újságolta, hogy annak egyik kacsája beleesett a ruhaáztatóba. A félkezű ember az áztató fölé hajolt s kereste a kacsát. Erre várt csak Gottlieb, a ki rögtön ott termett, belelökte a nyomorultat a kádba, a kinek a fejét mindaddig lenyomva tartotta, míg a maró folyadékban meg nem fuladt.

Harmadnapra, mikor a halottat felvetette a festék, a Kohlman-pár egy nagy üstben kocsonyává törte a szerencsétlen földi maradványait s éjnek

idején a patakba öntötték, a csontokat pedig megőrölték s elszórták.

A faluban eleinte fel sem tűnt Popes távolléte s Kohlmanék azt híresztelték, hogy lakójuk rokonaihoz utazott, de mivel semmi hír sem érkezett felőle, az egri törvényszék a távollevő vagyonának gondnokául Bertl Andor pásztói gyógyszerészt nevezte ki, a ki azután nyomra vezette a csendőrséget.

A gondnok bement a hatvani telekkönyvi hivatalba s meglepetve látta, hogy a Kohlmanék által megvett ház tehermentes, holott annak előtte Popesnek több ezer forintja volt rátáblázva. Csakhamar azután kiderítette, hogy a törlés hamisított okmányok alapján történt, miért feljelentette az esetet.

Az egri törvényszék a héten tárgyalja az esetet, melyről jövő számunkban számolunk be.

A madarak védelme.

Herman Ottó, kitünő természettudósunk, igazán szívhez szóló szavakban ajánlja a madárvilág védelmét az állatvédő egyesületnél tartott felolvasásában, melyből alábbi, igen érdekes részleteket közöljük:

Az ember kebelében lakozó legtisztább, legnemesebb és éppen azért valóban szent érzelem, a könyörületesség nevében emelem föl szavamat a nemes egyesület közgyűlésének kegyes színe előtt, — így kezdi Herman — hogy külön is föl hívjam a madarak védelmére; védelmére azoknak a kedves teremtéseknek, a melyeket a népszellem szeretete az „égi“ jelzővel ruházott föl.

A mi pedig erre késztet, ez az, hogy mind ritkábban látom kelni égfelé a pacsirtát; leghűségesebb barátunk, a füstí feeske mindinkább elmaradoz fészektől; a kert, az erdő és liget fáinak, bokrainak sűrűjében nincs mozgás; azokat évről évre több káros bogárság lepi el. És feljajdul a kertész, a gazda, mert elpusztítja termését a féreg, a mely ellen emberi módjával, erejével hiába védekezik Igen! mert ritkul az égi madár...

Hivatalos kimutatás szerint Friaulban csak egyetlen esztendőben, a madárvonulás idejében 206,832 madár került konyhai czélokra piacra. Azt hiszik, hogy talán valami vérengző kerecsenek, vándorsólymok vagy sasok? Oh dehogy! Csupa szemünk gyönyörűsége; erdő, mező ékessége, a gazda, a kertész legjobb barátja: vörösbegyek, hantmadarak, pintyökék, bubospacsirták és hasonló kedvességek — teletésre vonulva, hálóba, kelepczébe kerültek.

Bresciában, tehát egyetlen város piacán, egyetlen vonulási időszak alatt, hivatalos kimutatás szerint 423,702 ártatlan, hasznos kis madár került olasz inyenczek konyhájára, gyomrába. Montegrade szorosában három vadász, három nap alatt 14,000 füstí feeskét hálózott össze; áldozatul inyenczek gyomra és a divat ördöge számára.

A divat, szellemesség és finomság világra szóló

középpontja, Páris, hivatalos kimutatás szerint egyetlen évad alatt 32,000 rigót, 114,000 pacsirtát emészített föl. Igen, pacsirtát! És csak ennyit. Mert volt idő, a mikor a divat ördöge a pacsirtaszárnyat tette a női kalapra és ekkor a divat központjának egyetlen üzletébe 400,000 pár pacsirtaszárny érkezett Finnországból...

Hát a fürj! Ez a madár csupa kedvesség, csupa haszon; szavával bejutott a nép költészetébe is. Néha 12—16 apró pelyhes sűrög a fürjanyó körül, szedi a bogárságot... Tömegei télire elvonulnak Afrikába, hol újabb időben már készen várja őket a hálókából alkotott utvesztő. Három esztendő alatt csak Egyiptomból, hivatalos kimutatás szerint, két millió hatszáznyolcvanötezer fürj indult, mint eleven hajórakomány.

Nem is két-, hanem százmilliókról van szó azokon a területeken, a melyekre a holtra fáradt fürjmadár pihenőre száll, hogy vesztét találja. A mi tájainkon pedig elhallgat a „pittypalaty“ s ha Arany János élne, csak elvétve hallhatná meg a kis párok szerelmi vallomását, melyet kevés sorban oly mesterileg leirt volt.

Egy perczig sem ámitom magamat avval, hogy bármi mozgalommal eldöntjük a madárvédelemnek nemzetközi feladatait. Nem; erre mi mint egyesület — sőt mint kis számú nemzet — eszközzel és hatalommal nem birunk. De ez mégsem jelentheti azt, hogy a madárvédelemről lemondjunk — semmiképpen sem!

Mi meg fogjuk védeni a hasznos madarat az igazság és könyörületesség szent nevében, legjobb érzületünkből indulva, saját hatáskörünkben és nem kérdezve: mit csinálnak mások?

Felöltik emlékezetemben egy eset, mely néhány évvel ezelőtt mélyen meghatott.

Donna Christina régensnő Spanyolországban saját és kiskora fia, Don Alfonso — a király — nevében törvényt szerzett és bocsátott ki, mely a kis madaraknak és fészüknek védelmét rendeli el, a mely azt is meghagyja, hogy minden iskola ajtajára táblácska szegezendő, a mely a madár és fészke védelmét a gyermekek jószívűségére bizza!

Ez a kulcs, a melylyel megnyithatjuk a jobb jövőt! Ez, vagy semmi.

De hát hogyan emelhetnék szót a könyörtelemekkel szemben a kis madarak védelme érdekében?

Nekünk cselekvésünk legjavával mindent el kell követnünk, hogy a madárvédelem eszméjét bevigyük az iskolába s ott valami állandó intézmény alakjában iparkodjunk reáhatni a még romlatlan, alakítható gyermek lelkületére.

Az Egyesült Államok minden iskolájában évenként egy nap kizárólagosan a madaraknak van szentelve akként, hogy a tanító azon a napon, tanítványainak felfogásához mértén, szép és beható előadást tart a madarak életéről, jelentőségéről a természet háztartásában, az ember gazdaságában; de

lelkületében is. És ugyancsak minden iskolában az évnek egy bizonyos napja a fáknek van szentelve. E napon az oktató a fák jelentőségét fejtegeti, a suly azonban arra van fektetve, hogy minden gyermek valamely alkalmas, kopár helyen egy pár csemetét ültet el, mely azután magával a gyermekkel növekszik, így a gyermek lényéhez fűződik.

A madarak és fák napja behozásának szép intézménye nálunk is egymást egészítené ki a madárvédelem és szaporítás javára.

Azt indítványozom tehát, hogy a „Madarak”- és „Fák napjára” vonatkozólag dolgozzunk ki egy alapos emlékiratot, a melyet illetékes helyen bemutatassunk és az eszme megvalósítását kérhessük.

Őszintén kívánjuk, hogy a Herman Ottó nemes törekvése ártatlan s hasznos kis szárnyas barátaink védelmét illetőleg célt érjen.

Bosnyákok küldöttsége Budapesten.

Nagyszámu tagból álló bosnyák küldöttség idézik 8—10 nap óta a magyar fővárosban. Ő Felsőgéhez készültek kihallgatásra, de, nem tudni, mi okból, a kabinetiroda eddig nem jegyezte őket elő. Vallási ügyekben nyujtanak panaszukat a Felsőgélé a bosnyák urak, valamennyi bég, földbirtokos és előkelő szerepet játszó egyén a bosnyák nép között. Egyházi autonómiájuk rendezését szorgalmazzák s ez ügyben kérvényt óhajtanának átnyujtani a királynak. A kérvényt különben *Kállay* közös pénzügyminiszternek is átnyujtották, aki megígérte nekik, hogy a kihallgatást a kabinetirodánál kieszközli számukra. Boszniába egyelőre nem is akarnak visszatérni, mert attól tartanak, hogy ott mindenféle közigazgatási és rendőri zaklatásnak lesznek kitéve. Ez mindenesetre jellemzi a Boszniában érvényben levő politikát és rendszert.

Szenttéavatási ünnep Rómában.

Rómában május hó 24-én szenttéavatási ünnepség folyt le, De La Salle Ker. János és di Cascia Rita szenttéavatási ünnepélye sz. Péter római bazilikájában s amily fényesnek ígérkezett, olyan nagy-szerűen, sőt a várakozáson felül sikerült. A templomot majdnem egy hónapig diszitették erre az alkalomra. Tömérdek gyertya és csillár, falszőnyeg, kép és virág képezték a bazilika pompás díszét. A nép özönlése a templom felé már hajnalban kezdődött, de mivel az ajtókat csak később nyitották ki, a tömeg a szent Péter-téren csoportosult s a katonai kordont többször magával ragadta. A pápai udvar énekszóval vonult a bazilika felé. Érdekes és változatos volt a résztvevők öltözete. A biborosok és püspökök rangjukhoz képest remek egyházi öltönyökben jelentek meg. Ugyisint a pápai prelátusok, prototáriusok, kamarások, káplánok stb. mindnyájan rangjuknak megfelelő ruhába voltak öltözve. A pápa Sixtus kápolnájából indult ki ünnepélyes körmenettel, melyben a római világi és szerzetes-papság igen nagy számmal vett részt. Jelen volt 250 püspök és

33 biboros. A bazilika elősarnokában háromnegyed tizkor a szent Péter-káptalana fogadta a Szentatyát. Ő Szentsége a faldisztoriumban imádkozott, azután a katedra-oltár előtt felállított díszes trónon foglalt helyet, ahol a bibornokok, patriarchák, primások, érsekek, püspökök, a szent Péter apostoli gyóntatói és az apátok hódolatát fogadta. Capogrossi Guarna konzisztoriális ügyvéd és egy biboros a pápa elé járultak s ez utóbbi a biboros nevében a szenttéavatást sürgősen kérte; a pápa azt felelte, hogy előbb a boldogságos Szűzhöz és minden szentekhez kíván könyörögni. Erre a Mindenszentek litániáját énekeltek.

A kanonizáció sürgősebb kérésére a pápa a Szentlélek segítségül hívását rendelte el s miután az illetők ugyanazt a legsürgősebben kérték: a pápa trónján ülve, B. Cassiai Ritát és B. de La Salle K. Jánost „ex cathedra” szenteknek jelentette ki s tiszteletüket az egész katolikus Anyaszentegyházban elrendelte. Erre a szent Péter és Róma valamennyi templomának harangjai egy óráig szóltak. Ezután a hálaadó ének, majd az ünnepélyes szent mise következett. A lélekemelő ünnepen sok erős férfiú szemében is könnyek csillogtak.

A mise kezdetére a pápa is az oltárhoz ment s a biborosok megaranyozott kenyeret, aranyos és ezüstös edényekben bort és vizet, csinos kaliczkákban galambot, gerlét, fülemülét és más madarakat ajánlottak fel régi szokás szerint a Szentatyának. Ezután 180 tagu gyermekkar éneke utánozta a mennyei karokat gyönyörű alkalmi énekkel.

Az ünnepségen 80 ezer ember volt jelen. A pápa arczáról a meglegedés, a hit és érdeklődés sugarai áradtak; trónusán szilárdan ült.

Délután végtelen emberáradat vonult a Vatikán felé gyalog és kocsikon. A szent Péter-tere, mely 180,000 embert képes befogadni, órákon keresztül zsufolva volt.

KÜLFÖLD.

Angol-bur háboru. A délafrikai háboru valóban közeledik a befejezéshez. Roberts lord angol fővezér akadály nélkül átkelt a Vaál folyón, mely Oránzs államot elválasztja Transzváltól. Az angol fővezér első dolga volt, amint átlépte a határt, hogy Oránzs köztársaságot bekebelezze Angolországba. Ez megtörtént. A bekebelezésről körlevelet bocsájtott ki és tudatta a tartomány lakóival, hogy a hazájuk ezután angol birtok.

Aztán tovább vonult Roberts lord Transzváltban Johannesburg felé, mert a burók mindenütt visszavonultak a tulerős angol hadak elől. Csak Hamilton és French tábornoknak volt ütközetjük a balszáron, de mire az angol segítség megérkezett a burók visszavonultak.

Ugy látszik, hogy ellenállás nélkül adják föl Johannesburgot és bántalmatlanul kapják kézre az angolok az aranybányákat is. A bur nép sokkal istenfélőbb, sokkal tisztességesebb nép, mintsem kárt okozzon a közvagyonban, és felrobbantsa az aranybányákat, mely európai részvényeseké. Botha bur fővezér Pretóriába érkezett és a fegyverletételt ajánlotta a transzváli kormánynak.

Hogy mi fog történni, azt nem tudhatjuk, hanem a burok csüggedése tulsulyba juttatta a békepártot, akik a fegyverletételt ajánlják. Krüger elnök erről tudni sem akar. Külön vonatot tart készen az elnök, amelyen menekülni fog.

Roberts lord miként Oránzsot megszállotta és bekebelezte, úgy fog tenni Transzvállal is, ha elfogalta. A háboru tehát rövid időn véget ér.

Az angol alsóházban. A héten bejelentette a hadügyi államtitkár, hogy 221 ezer angol van Dél-Afrikában. Rajmond képviselő azt kérdezte, hogy hány bur állott harezban? És igaz-e, hogy minden burra tiz angol katona esett?

De erre a kérdésre nem válaszolt a kormány.

Pünkösdi.

*A Golgotán halt értünk kínhalált,
De harmadnapra már feltámadott,
És negyven napig még a földön járt,
A hitben oktatásokat adott.
Megígérte a hívők számára,
Hogy az övek a mennyek országa.
Jövel szentlélek!*

*És elküldte, miként ígérce volt,
A kebelekre szentlélek jöve,
A kísértésekkel csak így daczolt,
Ha megjelent a gazság ördöge.
Azóta ezredévek tüntek el,
A kereszténység újra ünnepel.
Jövel szentlélek!*

*Pünkösdi napján, szentlélek ünnepén
Hozzád fohászkodunk oh jó Atyánk!
Előtted ninesen ur és nines szegény,
— Mint gyermekidre — küldj áblást reánk!
Az élet utain bizton vezess,
Áblj meg Atyánk és minket meg ne vess!
Jövel szentlélek!*

*Ha jön a kísértés zaklatása,
Ha megszállna a gyáva csüggedés,
Ha csakit a kincsek ragyogása,
S az ösvényünk lesz a tévedés:
Küld el oh Jézus amit ígértél,
Mikor földünkről a mennybe mentél!
Jövel szentlélek!*

Székely Baka.

MI UJSÁG?

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése 1900. május hó végével lejárt és akiknek mai számunkhoz csatoltan postautalványt küldöttünk, felkérjük, hogy előfizetésüket mielőbb megújítani sziveskedjenek.

Pünkösdi ünnepén. A szent hagyományok szerint a názáreti Jézus menybemenetele alkalmával azzal vigasztalta meg a 12 apostolt, hogy elküldi hozzájuk a Szentlelket, aki majd őket hitükben megerősíti. Krisztus urunk menybemenetele után tizedik napra tizenkét tüzesnyelv alakjában leszállott a Szentlélek följük s a tizenkét szegény halász lelkébe beszállott a tudásnak égi sugára, szétmenve a világ minden részében hirdették az Igét, az eszmét, melynek igazságát az Istenember vértanu halálával pecsételte meg. A Szentlélek előjövételének emlékezetét ulti meg a keresztény világ pünkösdi ünnepén. Örömműnnep ez jelentősége és vonatkozásánál fogva is, épp azért akkor üljük meg, amikor a természet virágözöne üde pompája is hozzájárul az ünnep fényének emeléséhez. Mai szép képünk is az ünnepel van vonatkozásban. — Boldog pünkösdi ünnepeket kívánunk olvasóinknak.

A király látogatásai. Ő Felsége a király, ha nálunk tartózkodik, érdeklődik minden intézmény iránt. Az elmúlt héten a Földtani Intézetet tekintette meg, hol Darányi földmívelésügyi miniszter szolgált a Felségnek felvilágosításokkal. Az új egyetemi épületet is megnézte a király s örömeinek adott kifejezést afölött, hogy a magyar tudományosságának ily fényes hajlékot adott a nemzet.

József főherczeg a székelyek közt. József főherczeg, a honvédség főparancsnoka, szemleutjában június 9-én Székely-Udvarhelyre érkezik. A népszerű főherczeg érkezésének híre városszerte általános örömet okozott, mert a főherczeg évtizedek óta nem volt Székely-Udvarhelyt. Oanan Csikszeredára megy, hogy szemlét tartson a honvédség felett.

Lónyay Elemérné Szegeden. Gróf Lónyay Elemérné levelet irt a szegedi fehérkereszt egyesülethez, melyben bejelenti, hogy az egyesület lelenczházának felavatási ünnepélyére Szegedre utazik. Hasonlóképen bejelentette látogatását báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter is. A felavatási ünnepély június elején lesz. A város a vendégek fogadására nagy előkészületeket tesz.

Jókai Párisban. Jókai feleségével a mult hétfőn érkezett Párisba, a hol a magyar írók és művészek testületileg fogadták. A koszorus író tiszteletére több ünnepség lesz. A francia írók, politikusok és művészek bizottsága is lakomát rendez Jókai tiszteletére a magyar és külföldi sajtó bevonásával.

„Közös sors.” E czímen jelent meg Péterfi Tamás új eredeti székely regénye. A regény szerzője a „*Független Ujság*”-nak régi, szorgalmas munkatársa, kinek tolla alul jelenleg is regényt közlünk s ki hazafias szellemű dolgozatai, versei meg székely góbságai után előnyösen ismertté tette máris nevét a magyar nép előtt. Péterfit lapunk olvasói is annyira ösmerik már, hogy fölöslegesnek tartjuk e helyen méltatását. Aki szép és érdekes dolgot akar olvasni, az rendelje meg Péterfi újabb könyvét. Kapható a „*Független Ujság*” kiadóhivatalában 2 koronáért. (Portómentes küldéssel.)

„Tiszaháti dolgok.” Mult számunkban a tárcza alól tévedésből maradt ki az író neve és ez uton helyreigazítjuk, megjegyezvén, hogy „Kenderesi Magda” czímű elbeszélést *Szentmiklósi József* fiatal írónak „*Tiszaháti dolgok*” kötetéből hoztuk. A könyv megrendelhető 2 koronáért az írójánál. Budapest, Hunyady-tér 2. szám.

Pozsony a magyar ipar ellen. Pozsony város mult heti közgyűlésén, megbotránkoztató eset történt. A többség a város villamos világításának berendezését a magyar iparvállalatok mellőzésével egy osztrák czégre bizta. A munkálatokra 720 ezer korona van irányozva. A közgyűlésen számosan szólaltak fel a magyar ipar érdekében, de a többség ezeket leszavazta. A hazafias kisebbség a határozatot megfelelebbezte a belügyminiszterhez, a ki remélhetőleg meg fogja semmisíteni a közgyűlés határozatát.

Hamis ezüstforint gyár. A gyulai és nagyváradi rendőrség átiratban arra kéri a budapesti rendőrséget, hogy segítsen kinyomozni azokat a pénzhamisítőkat, a kik a két város vidékét hamis ezüstforintosokkal árasztják el. Az átirat megjegyzi, hogy az egész ország el van árasztva ilyen hamis forintokkal, de legtöbb érkezett Gyuláról és Nagyváradról, azért azt hiszi, hogy a hamis pénzverők e városok valamelyikében, vagy ezek környékén tanyáznak. Az odavaló rendőrhatalóságok a legerélyesebb nyomozást folytatják a tettesek ellen, de mivel nem lehetetlen, hogy a fővárossal is összeköttetésben állanak, ezért értesítették a budapesti rendőrséget.

Szerencsétlenség a Vágon. Szimő község közéletében a mult héten szerencsétlenség történt a Vágon. Egy hajó nekiment a tutajnak, amely összezuzódott, a rajta levő négy munkás a vízbe fult. A hajó kormányosát, aki a szerencsétlenséget okozta, letartóztatták.

Succit becsukták. Succit, az ismert koplalót, a ki nálunk is koplalt 30 napig s közben este lovagoltatott a czirkuszban, egy franciaországi kis városban, erkölcs elleni büntett miatt letartóztatták. Egy párisi lap megjegyzi, hogy Succit nem épelméjű, már kétszer volt az örültek házában s csaknem valamennyi koplaló meghibbant elméjű ember.

Vasutasok és postások ruhaszövetkezete. A kisember védelmére nagyon okos intézmény alakult a minap Budapesten. A vasutasok, postások, dunagőzhajózási s egyéb magyarországi közlekedési vállalatok alkalmazottai összeálltak s megcsinálták a „Magyarországi vasutak s egyéb közlekedési vállalatok ruha-, fehérnemű- és felszerelési szövetkezetét.” A szövetkezet alapszabályai szerint 4—12 koronás havi

részletfizetésre ellátja tagjait s azok egész családját minden ruhaneművel s háztartási czikkekkal, s 1—2 évre terjedő hitelt is nyit nekik. Egy üzletrész 20 korona. A szövetkezetnek az ezzel a célja, hogy megszabadítsa a kisembert, a kis hivatalnokot attól a borzasztó uzsorától, aminek most majdnem mind-egyik a körmei közt nyög s amit részletfizetési áruhitelnek hívnak. A vállalat megnyitás július 1-ére biztosítva van. A szövetkezet elnöke Szigethy János, kassa-oderbergi vasuti titkár.

Papp Béla a testvérgyilkos. A szatmári testvérgyilkos, aki a fejére mért ítélet után a minap a kétségbeesés valóságos örvénybe rohamába tört be,

végre iszonyatos büne felett való küzködés után megtört és kegyelmet kér a királytól. A felette ítélkező birói tanács ajánlja kegyelemre a testvérgyilkost, akinek arczképét bemutatjuk.

Emléktábla egy kékfestőnek. Sümeg városnak igazi jóltevője volt Ramasetter Vince kékfestő, a ki végrendeletében egész vagyonát Sümeg város kulturális és jótékony czéljaira hagyta. Ő alapította a sümegi reáliskolát, valamint számos más alapítvánnyal is előmozdította városának jólétét. Erdemeinek nem maradt el jutalma. A mig élt, tisztelet környékezte, most pedig Sümeg városa kőben örökítette meg érdemeit. Emléktáblát állítottak neki, melyet a mult vasárnap lepleztek le Sümeg város közönségének nagy részvéte mellett, hirdetve és dicsőítve az egykori kékfestő legény nevét, a ki nemes szívével s áldozatkész hazafiságával halálára kötelezte Sümeg város polgárságát emléke iránt.

A kuruzsló kórháza. Özv. Cserviczky Elenora titkos kórházat rendezett be Várdomb községben. Ez az asszony valamikor bukott leányok örömtanyájának volt a tulajdonosa s most az emberek hiszékenységének kizsákmányolásából élt. Mindenféle kotyvasztékokkal kuruzsolta betegeit, kik tömegesen keresték fel a csodadoktornét. Mikor a csendőrség letartóztatta, akkor is több súlyos beteg feküdt nála. A házkutatás alkalmával egy nagy láda orvosságot, helyesebben pancsot és orvosi műszereket találtak nála. Hogy ez a szörnyeteg mennyi embert ölt meg, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

GAZDASÁGI DOLGOK.

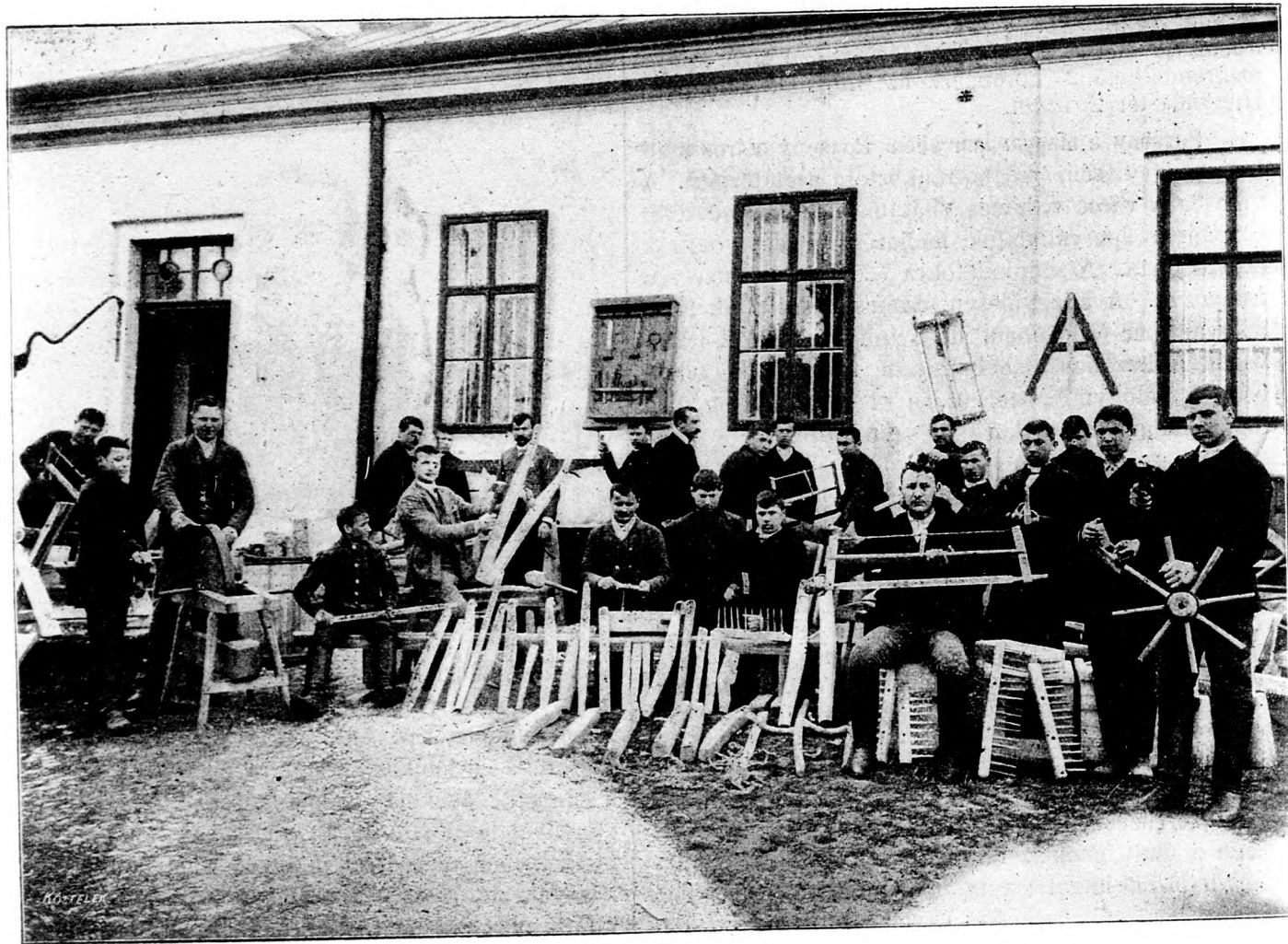
A fagykárt szenvedett szőlőtőkék és fák kezelése.

A szőlő az egész alföldön a sik fekvésű szőlőkben — kevés és kis területre szorítkozó kivétellel — teljesen elfagyott. A hegyi szőlőkben is joggal becsülhetjük a kárt most már a termés kétharmada

kálás nélkül. Hát ez nem lenne helyes; mert a szőlő és gyümölcsös utoljára is tekintélyes tőkét képvisel, a melynek kamatait a f. évben elvesztettük ugyan, de ha nem gondozzuk s ápoljuk szőlőinket és gyümölcsöseinket — akkor a jövő évi kamatokat is, sőt még a tőkét magát is kockáztatjuk.

Hogy miképen gondozzuk fagykárt szenvedett tőkéinket és fáinkat, ezt akarjuk most itt tisztelt olvasóinknak sok évi tapasztalataink után elmondani.

Ami az elfagyott szőlőtőkékkel illeti, ezek aszerint, amint különféle, rövidebb vagy hosszabb művelésmódban részesültek, más és más kezelést is igényelnek. Az egészben rövidebbre, tehát kopasz fejre (vagy legfeljebb 1—2 szemes csapra) metszett tőkék-

A nyitrai gazd. téli tanfolyam tanulói bognármunkával foglalkozva.

dára vagy legjobb esetben is felére. A kajszinbaraczk termése csekély kivétellel tönkrement; cseresznye, meggy, őszibaraczk és szilva csakis egyes védett fekvésekben maradt, de itt is legjobb esetben is csak féltermést lehet számítanunk. A körte az egész országban sokat szenvedett; egyes védett helyeken gyenge termést mutat. Az alma a felvidéket kivéve szintén kétharmadrészben tönkrement; az alföldön pedig az egész termés megsemmisült. Mandula teljesen elfagyott; a diónál végül nemcsak a virág, de sok helyen még a hajtás és levélzet is elpusztult a fagy által.

A csapás óriási; az okozott kár értéke milliókra megy!

Többen elkésredésükben szőlőiket, gyümölcsöseiket úgy akarják hagyni gondozás és megmun-

nél a hajtások némely helyeken már 25—40 cm. hosszúságot is elértek. Ezeknél a hosszabb hajtások alja már némileg meg lévén fásulva csak a hajtások gyengébb felső vége fagyott el. Az ily hajtásokat alul 2 szemnél csapra visszavágjuk, hogy innét erős hajtásokat nyerjünk. E hajtások őszig kellően beérnek és alsó rügyeik még ez év júliusig megtermékenyülven — jövő évben rendes termést is adhatnak. Csak azután el ne mulasztjuk szeptember közepén 60—70 cm. felett azokat visszacsipni, hogy jól kiérhessenek.

Ha ily rövid metszésű tőkéken a hajtások csak 8—15 cm. hosszúak voltak és majdnem egész hosszukban lefagytak, legjobb azokat egészen tőlől eltávolítani. Az ily rövid művelés után a fejből törnek elő új erőteljes hajtások és ezekből hagyunk meg

3—4 hajtást, a melyek jövő évre szolgáltatnak termést. Az igen rövid csapokat, melyekről a hajtások lefagytak, válogatáskor ollóval levágjuk.

A csapos művelésnél, akár a fejen, akár alacsony czombon hagyattak is meg a 3—5 szemes csapok, rendes körülmények között csak a legfelső 2—3 szem szokott kihajtani és a legalsó 2—3 szem alva maradt! Ha tehát ezeknél a lefagyott hajtású csapokat az alsó még ki nem hajtott szemig visszametszük: az eddig alva maradt szemek most teljes erővel kihajtanak és egy részük termést is hozhat. Az idén saját szőlőmben tett tapasztalataim után sajnosan kell konstatálnom, hogy a kövérebb homoki szőlőkben a tavaszi nedvkeringés oly rohamosan és oly bőven indult meg, hogy a legalsó szemek nagy

Talán mondanom sem kell, hogy a talaj rendes kapálását és a védekezést a peronoszpóra (esetleg az oidium) ellen csak ép oly pontosan és szorgalmasan kell végezni, mintha bő termésre lenne kilátásunk.

A fagykárt szenvedett gyümölcsfáknál már sokkal kevesebbet tehetünk a jövő évi termés érdekében.

A kajszinbaraczkon, őszibaraczkon és mandulán vagy csak a virágok fagytak el, vagy az éves vesszők hajtásai is. Ha csak a virágok fagytak el: nem lesz idei termésünk; de a megmaradt éves vesszők ideai hajtásai őszig vesszőkké érnek és termő rügyeik — csak kissé normális idő mellett is — kifejlődnek. Lesz tehát velük termésünk a jövő évre.

A nyitrai gazd. téli tanfolyam tanulói kosárkötés közben.

része is felduzzadt és ezen állapotban el is fagyott. Ily körülmények között csak az éves vessző és az öreg fa közt elrejtett sárszemekből, — esetleg a gyökérnyakból — előjövő hajtások lesznek meghagyandók és úgy kezelendők, hogy jövő évre termésre lehessen kilátásunk.

A még hosszabb, tehát ives, szálvesszős és karikás művelésnél a termővesszőt meghagyjuk, ha azon csak 2—3 termőhajtás maradt is meg, hogy legalább valamelyes termést kapjunk. Az ily művelésnél a tőkefejet, vagy a művelés alapjául szolgáló csomót úgy kell kezelni mint azt a hosszú csapos művelésű tőkéknél elmondottuk. Szüret után a kitermett szálvesszőket, karikákat mielőbb távolítsuk el, hogy az összes tartalék tápanyag az idén nevelt póthajtásokban rakodhassék le.

De óvjuk meg aztán a lombzatot a hernyóktól, levéltetvektől és egyéb élősdiektől; mert a levéltet egészségés fentartása képezi zálogát a jövő évi termésnek!

A csorosznynél, meggyénél és szilvánál körülbelül ugyanilyen a helyzet, azon különbséggel mégis, hogy a jövő évi termés már csakis az éves vesszőkké kiérő hajtások rügyeiből várható, míg az ideai bokréta- és tövises nyársok két éven belül termést nem igen hozhatnak.

Az almánál és körténél — ha normális az időjárás nyáron — a jövő évre lehet még jó termésünk is, főleg a kis gyümölcsű fajtáknál; rendszeren azonban a tapasztalás szerint a fagyot követő második évben szoktak az alma- és körtefák ismét dusan virágozni és teremni. E fáknál legfeljebb a fagytól

lehervadt hajtásokat kell leszedni; de egyébként más teendőnk most nincsen.

A diónál és az eperfánál a hajtásoknak újra kell a mellékszemekből előtörni; de a végrügyek hosszú és száraz ősz mellett még termőriügyökké kifejlődhetnek és így jövő évben lehet még egész jó diótermésünk is. *Molnár István.*

Kölestermelés.

A köles iránt ezidén fokozottabb mértékben nyilvánul az érdeklődés, jeléül annak, hogy az időjárás, sok helyütt ezen későn vethető növény termesztésére kényszeríti a gazdát. A kölesnek mindenestre nagy előnye, hogy magtermelésre május hó közepétől június derekáig, zöldtakarmányul pedig egészen július hó közepéig vethető és a mi az Alföldre nézve különösen fontos, a szárazságot is jól türi; e tekintetben a későn vethető növények közül csak a muhar tesz tul rajta.

A magkereskedők árjegyzékeiben sokféle kölest találunk ugyan felsorolva, de azért a hazánkban termeszteni szokott közönséges, bugás kásakölesen egyik sem tesz tul.

A közönséges magyar kölesnek sárga, piros, szürke és fehérszemű feleségei vannak. Nagyban termelésre a pirosszeműt (melyet helytelenül paprikakölesnek is neveznek) tartom a legjobbnak, mert gazdagon fizet és nagyszemű; állítólag ez adja egyúttal a legjobb kását.

A köles május hó közepétől (Délmagyarországon május elejétől) július derekáig vethető; magtermelés céljából azonban csak június derekáig észszerű vetni. Megjegyzem, hogy a korai (májusi) vetés biztosabb eredményt s nagyobb termést ad, mint a kései, mert habár a szárazságot jól türi, mégis tartósabb szárazság esetén fejlődésében elmarad, különösen, ha elvetése után fejlődésének első szakáiban 1—2 kiadó esőt nem kap. A köles eleinte lassan nő, de ha egyszer erőre kapott, akkor növekedésében rohamosan halad erőre.

A köles legjobban diszlik a jóerőben álló homokos talajokon, különösen, ha kissé mélyebb (de nem nedves) fekvésűek; a középkötöttségű vályogtalajokon is jól tenyészik, ellenben a hideg agyagtalaj nem felel meg kívánalmainak. Gyeptrészekben, kiszáradt iszapos földeken (tófenekeken), gazdag talaju rétszéléken, irtásföldeken igen gazdagon fizet a nem ritkán egyetlenegy szántásba vetett köles.

Máskülönbön azonban a köles gyommentes s porhanyó földet kíván: rögzös földbe vetve a magnak nagy része nem kél ki. A köles földjét tehát ismételt szántással, jó apróra kell megmunkálni és pedig annál inkább, minél kötöttebb a talaj már termesztettől fogva: a vetőszántást legjobb a köles elvetése előtt egynehány nappal elvégezni. — Sorvetőgéppel a kölest a rendes gabonasortávolságra vessük, kat. holdanként 22—28 kgr. magot számítva a vetőmag és a talaj minősége s a vetés ideje szerint. Tulsűrű vetés esetén a bugás virágzat nem fejlődhetik ki kellően, ritka vetés esetén az eleinte lassan növekvő kölest a gyomok elnyomhatják. Korai vetésnél, porhanyó talajba vetve 22—24 kgr, kései vetésnél kötöttebb talajba vetve 26—30 kgr. vetőmagot kell számítanunk.

A viszonylag apró kölesmagot mélyen alátakarani nem szabad; az alátakarás mélysége kötöttebb talajon 1 cm.-nél, száraz homoktalajon 1½ cm.-nél mélyebb ne legyen; vetés után hengerezni, a kikelt

és legalább 4 levélben levő kölesvetést pedig megfogasolni észszerű. A köles érését a gazdának nagy figyelemmel kell kísérnie, mert a tulérett mag könnyen kipereg. A mint a buga felső ágai megbarnulnak s ugyanott a magvak a takaró levelekkel együtt sárgásbarna színűekké válnak, nyomban hozzá kell fogni az aratáshoz. A levágott kölest legjobb azonnal az aratás után kis kévékbe kötni és csomókba vagy bábokba állítani, a hol az utánérés tökéletesen véghez fog menni. A renden hosszabb ideig fekvő köles tetemesebb veszteségek nélkül alig takarítható fel. A megszáradt kölest ponyvás szekeren kell behordani s lehetőleg azonnal lecsépelni, mert boglyákba rakva a megfűlledés veszedelmének lehet kitéve. A kicsépelte kölesmagot eleinte vékonyan kell rétegezni s többszörösen átforgatni, mert könnyen felmelegszik és megdohosodik.

A magköles szalmája jó takarmányt ad, feltéve hogy tökéletesen kiszáradva rakjuk el télire. A köles szalmájának tökéletes megszáritása (különösen a kései vetéseknél) azonban nem mindenkor sikerül. Ilyenkor legjobb az egészet bezsombolyázni; a más-különbön könnyen romló kölesszalma ily módon kitűnően eltartható.

A zöldtakarmányul vetett, de el nem fogyasztott takarmánykölest is, ha az időjárás annak tökéletes megszáritását kétségessé teszi, leghelyesebb bezsombolyázni.

Megjegyzem még, hogy a kölest épen ezidén, a májusi fagyok által megtámadott, korán vetett esalamádé följavítására is használhatjuk, ha a fagykár nagysága szerint kat. holdanként 10—14—20 klg magot pergetünk az előzetesen megfogasolt esalamádé közé. *Kerpely Kálmán.*

Kisgazdák iskolája.

— Két képpel. —

A Nyitrávármegyei gazdasági egyesület a földművelésügyi miniszter ur támogatásával Nyitrán gazdasági tanfolyamot rendezett a kisgazdák számára. Ilyen tanfolyamot rendezett az előző években már kétszer és legutóbb mult évi december hó 11-től márczius hó 6 ig harmadizben is, melyre a környékbeli kisgazdák 17—24 évet betöltött fiai vétettek fel, számra nézve 21-en. Ezeknek egyrésze ingyen jutott a tanfolyam ideje alatt ellátáshoz és elhelyezéshez, míg egyrészüik saját költségén végezte el a tanfolyamot, melyért ellátás fejében havi 12 forintot fizettek be fejenként az egyesület pénztárába. A tanfolyamra jó magaviseletű eselédek fiai is fölvetettek, kiket munkaadóik küldöttek s a tanfolyamon munkavezetői béres-, illetve pajtagazdai minőségben nyertek oktatást.

A növendékek munkabeosztása reggeli 6-tól esti 9-ig tartott napjában háromszori pihenéssel. A munkabeosztásnál az elméleti oktatás és a gyakorlati foglalkozás egymással észszerűen váltakozva történt.

A tanfolyam rendelkezésére bocsájtott szép parkban egyes gyakorlati kertészeti fogások lettek bemutatva s a növendékek a fák metszése, kapálása, tányérozása; a szőlőben a döntés, bujtás, metszés, vesszőszedés, ojtás stb. gyakorlati keresztülvitelében is gyakoroltattak; továbbá a komposzttrágya-készítés, az udvar rendbentartása és a földművesnek házkörül teendői vitettek gyakorlatilag keresztül.

A háziiparokból a tanfolyamon a kosárfonás, kefekötés és bognáripár, seprü- és lábtörlőkészítés fogásait tanították.

Ilyenformán rövid három hónap alatt a tanfolyam növendékei igen szép eredményeket értek el, mert azonkívül, hogy a gazdálkodás, talajmivelés, állattenyésztés, növénytermelés tudományaiból számos ismeretekre tettek szert. Megtanulták a gazdaságban szükséges eszközök készítését és a meglévők kijavítását is, ami rendkívüli hasznára válhat a földmiveléssel foglalkozó embereknek. A nyitrai tanfolyamról két képet is bemutatunk a „*Független Ujság*” olvasóinak, amelyek a tanfolyam növendékeit munka közben ábrázolják.

Vajha a kormánynak a kisgazdák érdekében szervezett eme nagyfontosságú intézményét s az általa kitűzött ezélt a földmives osztály megfelelőleg átértve, az ily tanfolyamokat minél nagyobb számban keresné fel, a tanulási és tudási vágy bennük minél nagyobb mérvben felébredne s ezáltal szerett hazánk minél inkább felvirágoznék!

MULATTATÓ.

A pünkösdi rózsá, kihajlott az utra...

— Pünkösdi történet. —

A Szentlélek eljövételének ünnepére ébredt fel a falu népe. Még tegnap este, vagy az éjszaka föl-diszította a nép a kerítéseket, kapukat s a fehér házikókra vágott ablakokat; az orgonafagalyak fűrtös fehér virágától fehérlett minden kerítés. Rend, tisztaság uralkodott minden portán, minden kis hajlékban, mindenki felöltötte ünneplő ruháját s a harangok hívó szavára templomba ment öregje-ifja. A templom szürke homályát bevilágította a viaszgyertyák fehér-sárga fénye, a vén orgona hangja mellett fölhangzott a kántor pünkösdi éneke: „Jőjj el Szentlélek ur Isten, boesásd reánk kegyelmesen irgalmad szent sugárait.”

Az istentisztelet után déltájban kezdődött a pünkösdlés. Négyesbe verődve, fehérbe öltözött lányok, apróbb-nagyobbak sorbajárják a házakot, pünkösdt köszöntő, magasztaló énekük a bodzavirágos ablakok alatt fölhangzik itt is, amott is...

A pünkösdi menyasszonykoszorúk rózsáillata összevegyül az orgona- és bodzavirágok illatával, miközben fölhangzik az ének:

Hej, pünkösdi rózsá, kihajlott az utra,
Sződje föl menyasszony, kösse koszoruba...

Ahogy így mentek a négyes csoportok az utczákon, egyik sem kerülte el a tisztelendő, jegyző, tanító házatáját. Ott nemesak omlós fonatos kalács, diós-mákos sütemény, de piczula is járja, — ezüst-pénzek, melyeken fejkendők vevődnek, melyeknek jó hasznát veszik majd a lányok aratáskor, a marokszedésnél, mert nem süti le a nap égető melege a selymes arcukat.

*

Hogy ki lesz a legszebb pünkösdi menyasszony? Ki éneklí szebben a pünkösdi énekét? Ez a kérdés

hangzik most szerteszét. Doró Piros szőke, Vas Julesa meg barna, ennél szebb két pünkösdi lány dehogy is akadna; de ha akadna is arcra, pillantásra, Doró Piros csengő hangját nincs mely tul-szárnyalja, ninesen annak mása. Vas Julesa meg oly egyenes, olyan pörge, nem aféle hétrégtörbe, — darázsderekán, hamvas-barna arcán, olyik uriszem is bizony megakadna. Hát a két villogó sötét szemepárja?...

— Mögtéveszti ez még ma a fiatal nótáros urat is! — mondták nénémasszonyék, tán igazuk is volt.

— No de majd elválí!...

A fiatal nótáros, aki a mult héten jött csak a faluba, hogy igazgassa, rendezze a falu ügyét-baját, amit a megholt öreg jegyző úgy hagyott, mint a rossz gazda az oldott kévét, a nagymise után átsétált a főtisztelendőhöz. Öreg régi szokás, hogy a penna ünnepnapon, legkivált ha nótelen az ember, a plébános vendége.

Kint ültek az ősz tisztelendővel a komló-lugasban s várták a pünkösdlő lányokat.

— No majd most meglátja a falu fiataljait tizenötön tul, tizenyolezon innen valamennyit! — szólott az öreg tisztelendő a fiatal jegyzőhöz, aki derék, szálas egy legény volt, nyalkán kifent bajuszsza, az erőnek, egészségnek minden teljével.

— Ezek közt lesz asszonymak való is! — mondta. Aztán jött a pünkösdlő raj négyesével. Mindenik megkapta a dicséretet a tisztelendő ajakáról és a piczulát — a feketemellény zsebéből. Vége felé járt már a menetelés, amikor Doró Pirosék jöttek... A jegyző szeme megvillant a karsu szőke lányon, a szép pünkösdi menyasszonyon.

— Ez a legszebb! — sugta a fiatal ember a papnak. — Ezt veszem el feleségül... Amikor meg Vas Julesáék jöttek, egész lángba, vérbe borult a nótáros arcza. Az a rezgő, ringó lépés, Vas Julesának szemefénye, bevillant a nótárosnak a szívébe... Dehogy villant, befészkelte az a szempár magát mélyen, az időnek vén ekéje, még az se szánt olyan mélyen.

...Jól meg huzd, jól meg huzd a lovad kantárját,
Ne tipodja, ne tapodja a pünkösdi rózsát...

Mikor abbahagyták a lányok az éneket, szelid sima fordulóra ölekeztek, amint ezt a népszokás kívánja. Amint Vas Julesa dereka odasimult a lánytársáéhoz, a fiatal nótáros bezzeg szeretett volna annak a helyében lenni...

*

Ott is volt. Ebéd után átsétált a nótáros Vas Julesáékhoz. Soká, egész alkonyatig volt ottan. Vas Péter gazduram tisztességtudó, okos ember, aki nem kér kölcsön se pénzt, se ész, még a bírótól se, — nem sok rábeszélés után beleegyezkedett abba, hogy a nótárius elveszi a Julesát.

Fiatal, törekvő ember a nótáros. Ő maga mondta, hogy nincs neki semmije, csak a tudo-

mánya meg az iparkodása. Nem kell neki se szántó, se jószág, — csak ennek a villogó szemü darázdereku barna kislánynak a két keze, meg a szive, egészen...

*

Az akácvirágok vakító fehérségére már rég árnyékot vetett az alkonyat, mikor a főtisztelendő szokásos esti sétájára indult. Ahogy végig sétált az utcasoron, Vas Péter uram háza előtt, az akácfa alatt két árnyat vett észre az alkonyatban, füleibe azonban minden ünnepi mivoltokkal ellenkező rövidke zaj hallatszott.

Két szerelmes ajak czuppanása volt ez.

A fiatal nótáros kilépett az akácfa mélyen hajló ágai alól, levette kalapját s kézenfogva a lányt, mondta:

— Áldj meg bennünket atyám, ezen a szent napon!

Az ősz tisztelendő mosolyogva szólt a fiatalokhoz:

— A pünkösdi rózsza kihajlott az utra...

És megáldotta a fiatalokat.

SZEGÉNY BARDOCZNÉ.

— REGÉNY. —

A „Független Ujság“ számára írta: Péterfi Tamás.

(Folytatás.)

— Vezess! — parancsolta a legénynek, — de nézd meg! — figyelmezteté az urnő s egy kétesövű pisztolyt mutatott a kendő alatt.

— Minek mutatja damná?! Nincs már arra szükség, mert Janku... haj! haj!...

— Mi van Jankuval?...

— Megbolondult, — tette esendesen a választ a hórihorgas legény. — Majd megjön még neki az esze, de az késő lesz!... Akkor hiába bánja meg...

— Miért mondod ezt?... — kérdezte Rónayné a mint tova haladtak az utcán.

— Már az én eszem nem éri fel az ő számításait damná! Hiába vagyok magas. De ha mégis a dolog úgy üt be, hogy nem győznek a magyarok, hát akkor beismeri, hogy örült volt az éjszaka. Ha győznek, akkor még inkább...

Rónayné ránézett a legényre.

— Ugy-e, jó magas vagyok damná? Az Isten is megsokalta a hosszúságomat. Most nem nőhetek vissza felé, hát elkezdett ő szent fölsége rétenkint görbitgetni, hajtogatni, hogy vesszen a magasságomból, inkább legyek hórihorgas...

Az utcán jövő-menők nagyokat köszöntek a nagyszágos asszonynak s igen csodálkoztak, hogy kendőbe burkolózva megy az utcán egy oláh legény vezetése mellett. Egyik mellékutczán hirtelen befordultak s nem sokára kinyitotta az utcaajtót az urnő előtt Ilia.

— Tessék damná! — kínálta belépésre elől boesájtva, tisztességtudólag.

— Ne feledd a kétesövűt!

— Oh damná! — szerénykedett alázatosan a hórihorgas legény, — beteghez jöttünk, kinek vére oláh kéztől folyt ki. Tanu rá a kisházikó oldalából kiütött borona...

— Hogy lehet az tanu?...

— A fejével ütötte ki a pajtása, minek következtében le talált jönni a fejbőre egy kicsit...

— Borzasztó ütés...

— Nem attól az ütéstől érte a baj damná, hiszen a koponyája két boronát is kibirt volna ütni, hanem csak egyet ütött ki és beszorult a csinált résbe. Roszszul találta, ennyi az egész...

Rónayné elbámult a hórihorgas legény előadásán. Ugy adta elő a dolgot Ilia, mintha pillangófogásról beszélne. Közbe a viskó kis ajtójáig érkeztek.

— Mennyi vér?! — kiáltott fel Rónayné az ajtón belül meglátva a vértócsát.

— Erős fiesor ez damná! könnyen elbirta a vérvesztést. Hanem az a másik, a ki ezt a falhoz vágta, még erősebb ám.

— Benn van az is?...

— Az nincs itt damná.

— Menekült talán?

— Mikor a szekérkasra fölhelyeztem, még benne volt a lélek, de alig hiszem, hogy eddig nem menekült ki belőle. Nagy lyukat furt a kés az oldalán...

Rónayné belépett a kis szobába s nem tudott beszélni ezzel a gunyos legénynyel, csak hallgatta.

— A házoldal boronájának türkölője ott fekszik az ágyon damná! — folytatta alattomos csufság hangján Ilia.

Az igazgatóné csodálkozva nézett a magas ágyra, melyet a gerendáig vetettek. Ilia, mint a ki teljesen jól érezi magát szerepében, tovább folytatta:

— Kényelmesen óhajtottam elhelyezni, puha nyughelyet csináltam számára és feljárnak létrát tettem, hogy ha lekiváncoznék, ismét följuthasson.

Az urnő tovább csudálkozott.

— Te Gyika! — szólt fel Ilia, a vetett ágy tetejére, — kelj föl pajtás! — és megrázta a gerendához erősített létrát, hogy a vetett ágy ingott bele, de a három lepedőbe burkolt fülekkel nem sokat halott a beteg.

— Kelj fel, pajtás! vagy teszed magad! — biztatta.

— Ne bánts, — szólt az urnő, — majd fölmegek magam hozzá.

— A szekér lajtorja csak a barmok használatára készült, damná! Erre ne is gondoljon! — és megrázta a vetett ágyat újra: — te, Gyika! Kelj föl pajtás!

Gyika mormogott valamit, de nem mozdult.

— Megállj, pajtás, majd elbánok én szépen veled. Igen kényelmes ágyról gondoskodtam. Bizonyosan elaludt rajta. Hanem rajtam ugyan ki nem fog.

Előbb levette a gerendákhoz szorított létrákat, majd átkarolta a beteget egy sarjuval vastagon töltött derékalylyal együtt és a szoba közepére letette.

— Ébredj fel, ilyen-olyan fiesor! Hát én betegápolót hoztam és te alszol!... Még a füled sem mozog!...

Gyika föltekintett volna, de szempillái megpuffadtak annyira, hogy azokon át nem bírta fölismerni a nagyságos asszonyt. Csupán egy nőnek körvonalait láthatta gyöngén.

— Kicsoda a kit hoztál, Ilia?... — kérdezte tőle a beteg.

— Nem Bardoczné, azt tudod!

— Talán közeli rokonság?... —

— Dehogyan találtam rokont! Hiszen elhozta volna én a Bardoczné rokonait, de nincsenek! Testvérei éppen elfogytak, tehát elhozta a kit Bardocznéval jó ismeretségben együtt találtam...

— A damnát vezetted ide!... kérdezte meglepetve Gyika.

— Más ismerőséről nem tudtam a szegény Bardocznénak, tudod, nem vagyok idevaló. És válogatnom nem lehetett, pajtás! — szónokolt Ilia szemtelenkedőleg, — én nem tudok valakinek testvéreket vagy rokonoikat teremteni!... Ha nem tetszik, hát vissza tudom én vezetni!... (Folyt. köv.)

Betűrejtvény.

X L mesa

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő június hó 9.

A „Független Ujság” 21. számában közölt talány megfejtése:

„Kötés. Kötelezvény.”

Helyesen fejtették meg: Nagy Ibolyka, T. Nagy János, Gál Károly, Kota Sándor, ifj. Szathmáry Sándor, Bardoczi János, Kiss József Henrik, Karódi József, Dávidi János, Balázs József, Mikolajcsik András.

A sorshuzásnál ifj. Szathmáry Sándor ur (Halas) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Mikszáth Kálmán „A fészek regényei” cz. regénykötetét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

M. K. urnak, *Buzinka*. Jogi szakértőnk válaszát levélben fogjuk közölni. — Kota Sándor urnak. Köszönjük a talányokat, alkalmilag felhasználjuk. — Bajusz József és Fárzó Sándor urnaknak. Kérdéseikre levelet írunk.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, 1900. június 2-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 16—16:30 K. *Rozs* 14:40 K-től 14:50 K-ig. *Árpa* 11:20 K-től 12:00 K-ig, jobb minőségű 14:20 K-től 10:40 K-ig. *Zab* 10:00 K. *Tengeri* 11:10 K.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	27:60	26:20	24:40	23:20	22:60	21:50	19:70	16:40	11:80

Buzakorpa finom 9:40 K, durva 9:40 K.

Egyéb magvak: *mák* 50—60 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 14—18 K, aprószemű 14—18 K, *tarka* 12—20 K, *lencse* 12—20 borsó héjas 20—24 K, *lóhere* 150—160 K, *lucerna* 106—110 K, *baltaczim* 24—26 K.

Takarmányvásár. Réti széna 400—620 fillér, muhar 510—620 fillér, zsupszalma 260—320 fillér, alomszalma 200—240 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlalt ürű 39—42 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 106—108 fillér, 280—300 kg.-mos 105—116 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 101—103 fillér, szerb 106—108 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 66—70—, középminőségű 55—56—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—52—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 44—64—, magyar tehén középminőségű 44—64—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 44—64—, szerbiai ökör jobb minőségű 54—64—, kivitel —, középminőségű 46—52—, szerbiai bika 46—64—, szerbiai bivaly 34—44—, kiv. — koronáig métermázsánként élősúlyban.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2:80—3:00 K, csirke 1:20—2:20 K, kappan hizott 4:40 K.—5:00 K.

Tojás alföldi 54—55 K, erdélyi 55—67 K, ládánként. Teatojás 100 drb 0:00—0:00 K.

Tejtermékek. Teavaj 2:00—2:20, tejföl 50—56 fillér literenként, főzővaj 1:40—1:50 K, tehénturó 20—28 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0—0— 1 q 4:50—5—, Petrezselyem 100 kötés 0—0—, 1 q 2:8—3:6—, zeller 100 drb 6:00—16—, karalábé 2:60—3:60, vöröshagyma 100 kötés 0—, 1 q 12—15—, foghagyma 2:4—3:0—, vörösrépa 100 drb 1:20—2:00, fehérrépa, fejeskáposzta 00—00—, kelkáposzta 100 drb 1:60—4—, vöröskáposzta 00—00—, fejessaláta 3:0—7:00, kötött saláta 0—0—, burgonya rózsa 1 q 5:20—6:00, sárga 6:00—6:00.

Fehér Miklós

gépgyára

Budapest, IX., Üllői-út 23. szám.

CSEREÜZLETEK loko-
mobilok és csép-
lőgépekre költet-
nek.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzeséplő garnitúrákat, Compound lokomobilokat stb., raktáron tart mindennemű gazdasági gépet, földmívelési eszközt, továbbá

jól kijavított

lokomobilokat és cséplőgépeket különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására.

Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legjobb gépolajok és egyéb gazdasági cikkek a legelőnyösebben beszerezhetők

RADWANER és RONAI

magkereskedésében

BUDAPEST, V., Nádor-u. 8. sz.

J. C. SCHMIDT erfurti magtermelő német cs. udvari szállító **magyarországi főraktárában.**

Ugyanott a világhírű erfurti kerti magvak, valamint az összes gazdasági vetőmagvak legjutányosabban beszerezhetők.

Helyközi telefon: 34-90.

— Tessék árjegyzéket kérni. —

A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság:

szarvasmarha, borju, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő

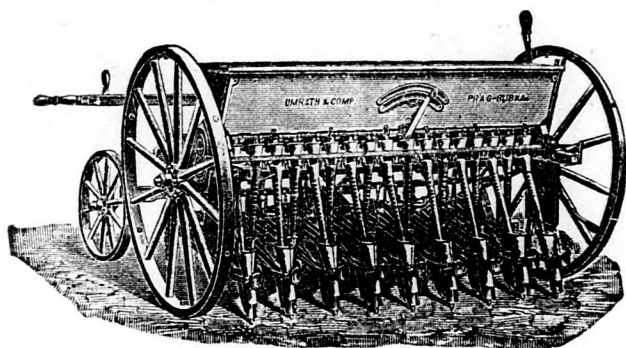
előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „Vásárpénztár—Budapest.“

Sorvetőgépeket

a legújabb és legjobban bevált szerkezetben, egyetemes- és többvasu ekéket pánezelacél-kormány-lemezekkel, boronákat, hengereket, konkolyozókat, gabonatisztító-rostákat, cséplőkészleteket kézi-, járgány- és gőzerőre, nagy választékban és jutányos áron szállítanak

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosok

Budapest, V. ker., Váci-körut 60. szám.

Árjegyzékkel és költségvetéssel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk.

U. i. Saját gyártmányú fűkaszálók és marokrakó aratógépek kitűnő szerkezetben jutányos áron.

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig 20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat bármikor, pénzintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, Budapest, VI., Váci-körut 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is ajánlott intézetünk tíz évi fennállása óta 50,000,000 frnyit kölcsönt szavaztatott meg.

43915/900. sz. II/v. a.

A bábolnai ménesbirtokon eladó 40 darab egyenkint átlag 90 kg. élősúlylyal bírő nyíratlan

540

rambouillet egy éves tenyészkos.

Felvilágosítással szolgál és előjegyzéseket elfogad a ménesbirtok igazgatósága Bábolnán (posta és táviró állomás).

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

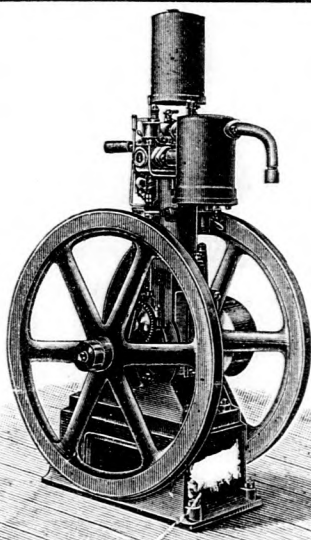
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

BUDAPESTEN.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin lokomobiljaink (Bánki és Csonka szab. rendszere.)

adómentes ásványolajjal a legolcsóbb hajtóerő.

Hatósági engedély nélkül bárhol felállítható. nem tűzveszélyes. egyszerű, tartós szerkezetű, gépészre nincs szükség.

Árjegyzéket kívánatra küldünk.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.
Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
 figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek idei első sorozata

f. év július hó 4-én
 veszi kezdetét.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
 TÁRSASÁG)
 ezelőtt **PFANHAUSER & Co.**
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
 MINDENNEMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
 Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * **BUDAPEST** *
 VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
 (ROYAL SZÁLLODA)

Gabonáinkat Vetőmagvak

értékesítsük a

legelőnyösebb beszerzése és értékesítése

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-utcza 31. szám.

Szuperfoszfátot,
kénsavas-kálit, kénsavas-ammont, kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)

kénport, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

r é z g á l i c z o t 98-99%

legelőnyösebben szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)